

RAPPORT MED FORSLAG TIL FORVALTNING AV HUMMER FRA ARBEIDSGRUPPE- HØRING MED FRIST 25. MARS 2008

1. INNLEDNING

Siden slutten av 1980- tallet og frem til nå har det vært gjennomført en rekke tiltak i et forsøk på å snu utviklingen fra en langvarig nedgang i hummerbestanden til å bygge bestanden opp igjen til et høyere nivå. Tiltak som har vært gjennomført er lengre fredningsperioder og økt minstemål. For ikke- manntallsførte fiskere har det i tillegg vært forbudt å sette ut teiner eller andre redskaper til fangst av krabbe på grunt vann, bestemmelser om fluktutganger i krabbeteiner, restriksjoner i bruken av torskeruser og begrensninger i antall teiner. Videre har kontrollen med ulovlig uttak av hummer vært prioritert innenfor de budsjetttrammer en har hatt til disposisjon for dette formål. Holdningskampanjer og informasjonsvirksomhet har også vært en del av dette bilde. Det er vanskelig å måle effekten av de gjennomførte tiltakene. Det er imidlertid svært positivt å registrere at den entydige negative bestandsutviklingen synes å ha stanset opp. Fangstutviklingen de siste årene viser en svak bedring målt både gjennom fangstkvantum omsatt gjennom salgslagene og gjennom Havforskningsinstituttets registreringer over fangst per antall teinedøgn. Det samme materiale viser imidlertid at bestandsnivået fremdeles er meget lavt og i enkelte områder langs kysten er hummeren fremdeles nesten helt borte.

I 2004 fremmet Fiskeridirektøren forslag til forenkling av reglene for utøvelse av fisket i sjøen, bl.a reglene for utøvelse av hummerfiske. Forslagene den gang var harmonisering av fredningsbestemmelsene, dvs. felles fredningstid 1. januar – 1. oktober for hele landet og felles minstemål på 25 cm total lengde. Videre ble det fremmet forslag om å nedsette en arbeidsgruppe som skulle se på behovet for ytterligere innstramminger for å styrke hummerbestanden på sikt. Samtidig med disse forslagene ble det også foreslått å oppheve de såkalte sekundære bestemmelsene, dvs. bestemmelser om forbud mot å bruke teiner eller andre redskaper til fangst av krabbe på grunt vann, bestemmelser om fluktåpninger i teiner i krabbefisket, forbud mot bruk av torskeruser og bestemmelser om vanning av teiner i hummerfredningstiden. Forslaget om å oppheve de sekundære bestemmelsene møtte imidlertid motstand, og førte til at hele den foreslåtte regelverksforenklingen for hummerfisket ble trukket tilbake.

Fiskeridirektøren nedsatte i desember 2004 en arbeidsgruppe med medlemmer fra Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet med formål å finne tiltak som kan bidra til å bygge opp bestanden av hummer langs norskekysten, og finne virksomme reguleringer for hummerfiske.

Arbeidsgruppen leverte rapporten til Fiskeridirektøren 5.oktober 2007. Rapporten inneholder en god oversikt over hummerens biologi og økologi og foreslår fremtidige forvaltningsmål for norsk hummer. I tillegg inneholder rapporten en rekke nye forslag til fremtidige reguleringer og tiltak med det formål å øke bestanden av hummer langs hele norskekysten.

Arbeidsgruppen har forut for ferdigstilling av sin rapport avholdt 6 åpne høringsmøter. Disse ble avholdt i Arendal, Jæren, Måløy, Ålesund, Trondheim og Bodø. Møtene ble annonsert i de største avisene rundt møtestedene og i fiskeriavisene. Det ble også gitt anledning til å gi skriftlige innspill per e-post eller brev.

Arbeidsgruppen har valgt å ta for seg innspillene fra høringsmøtene til de enkelte punktene i rapporten. Dette fordi innspillene fra møtene har vært en viktig del av grunnlaget for anbefalingene fra arbeidsgruppen.

Fiskeridirektøren ønsker å videreføre den åpne prosessen som arbeidsgruppen har lagt opp til. Det vil derfor bli lagt opp til en bredest mulig deltakelse også i den videre høringsprosessen av arbeidsgruppens forslag. Det er viktig at de som er bosatt og har sitt virke langs kysten enten som yrkesfiskere eller fritidsfiskere eller andre som er opptatt av miljø og vernehensyn får komme frem med innspill og forslag til en best mulig hummerforvaltning. Høringsfristen for arbeidsgruppens forslag og Fiskeridirektørens merknader til denne settes derfor til 25. mars 2008. Fiskeridirektøren vil likevel be om at de som har anledning til det svarer tilbake på et tidligere tidspunkt.

Fiskeridirektøren vil på bakgrunn av arbeidsgruppens rapport og de innkomne høringsuttalelsene utarbeide et forskriftsforslag som oversendes Fiskeri- og kystdepartementet. Departementet vil deretter avgjøre om det er tilstrekkelig grunnlag for forskriftsendringer

2. KORT OPPSUMMERING AV ARBEIDSGRUPPENS FORSLAG

Arbeidsgruppen har i rapporten fremmet forslag til bestemmelser om

- fredningstid,
- redskapsbegrensning i teiner,
- redskapsbegrensning i andre redskaper,
- dybdebegrensning,
- fluktåpninger,
- regler for måling av hummer,
- minstemål,
- maksimalmål,
- vern av rognhummer,
- oppbevaring og omsetning av hummer i fredningstiden,
- import av levende hummer
- bevaringsområder for hummer

Arbeidsgruppen reiser i tillegg spørsmål om innføring av adgangsbegrensning i hummerfisket, innføring av merke- og registreringsordninger for de som skal fiske hummer og foreslår styrking av oppsyn og håndheving supplert med økt informasjonsarbeid.

Fiskeridirektøren har funnet det hensiktsmessig å foreta en gjennomgang av arbeidsgruppens rapport og har følgende merknader til de konkrete endringsforslagene.

3. FORVALTNINGSMÅL FOR NORSK HUMMER

Arbeidsgruppens tilråding

Havforskningsinstituttet har gjennomført bestandsovervåkning på hummerbestanden på Skagerrakkysten siden 1928 og på Vestlandet siden 1983. På utvalgte steder langs kysten har man satt ut teiner og beregnet antallet fangede hummer per 100 døgn teinene står i sjøen.

Arbeidsgruppen viser til at utviklingen i fangst per enhet innsats og de registrerte landingene antyder at hummeren er overbeskattet og har vært det i lang tid. Dette betyr at vi står overfor en bestand som i første omgang må gjenoppbygges, for deretter å forvaltes bærekraftig. I en gjenoppbygningsfase må beskatningen være så begrenset som mulig, aller helst lik null. Desto mer begrenset fangsten er i en gjenoppbygningsfase, desto raskere går gjenoppbygningen.

Etter arbeidsgruppens vurdering bør forvaltningsmålet for den norske hummerbestanden uttrykkes på to måter; for det første bør bestanden bygges opp slik at den kan bære et langtidsuttak mellom 500 og 700 tonn årlig total fangst og dessuten at fangsten per enhet innsats blir minimum 15 hummer per 100 teinedøgn. Grunnen til denne todelingen er at det vil ta tid å kunne fastslå hvorvidt et uttak er bærekraftig på lang sikt. Økt innsats eller større andel registrert fangst vil kunne gi økt registrert uttak, uten at dette nødvendigvis sier noe om at uttaket fra bestanden da er bærekraftig på lang sikt. Fangst per enhet innsats er således et bedre uttrykk for bestandens tilstand, og gir dessuten et bedre grunnlag for å slå fast hvorvidt uttaket er på et bærekraftig nivå.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at antall hummer per teinedøgn er en bedre indikator over bestandens utvikling og størrelse enn oversikt over omsatt fangst gjennom salgslagene. Dette har sammenheng med den lange tidsserien til Havforskningsinstituttet over antall hummer per teinedøgn som for Skagerrakkysten har vært gjennomført siden 1928 og på Vestlandet siden 1983. Når det gjelder tall for omsatt fangst vil disse gi et sant bilde over størrelsen på det kvantum som omsettes gjennom salgslagene. Tallene vil imidlertid ikke fange opp fangst av hummer som ikke omsettes gjennom salgslagene. Når hummerbestanden er så lav som nå må det påregnes at en stor andel av den hummeren som fanges ikke blir omsatt. Oppfisket kvantum vil dessuten generelt være en funksjon av innsatsen i fisket. Antall hummer per teinedøgn er derfor en bedre indikator fordi denne ikke er avhengig av hvor stor del av fangsten som omsettes. Den historiske utviklingen over omsatte fangstkvanter, slik denne er redegjort for i arbeidsgruppens rapport, viser at fangstene nødvendigvis er på et helt annet og lavere nivå enn tidligere. Gjennomsnittsfangsten i perioden 1945- 1960 lå på 750 tonn, og den årlige fangsten varierte fra ca 600 til nær 1000 tonn. Den omsatte fangsten i 2006 var til sammenlikning på vel 61 tonn. Antall hummer per teinedøgn på Skagerrakkysten lå før 1960 typisk i området 15- 20 hummer per 100 teinedøgn, mens i de siste 30 årene har størrelsesorden vært på 5- 10 per 100 teinedøgn.

Etter Fiskeridirektøren oppfatning er det usikkert om bestanden kan bygges opp til et nivå der bestanden over tid kan tåle uttak på det høye historiske nivået. Det kan imidlertid neppe være tvil om at bestanden både kan og bør bygges opp til et vesentlig høyere nivå enn dagens nivå.

Dersom biodiversiteten var truet slik at hummeren stod i fare for å bli utryddet ville det vært nødvendig å innføre et totalt fiskeforbud for hummer kombinert med meget strenge restriksjoner også på andre redskaper for å unngå bifangst.

De senere års reguleringer både gjennom økt minstemål, redusert fangsttid og andre tiltak har imidlertid bidratt til at den ensidige negative bestandsutviklingen har stanset opp. Fiskeridirektøren mener derfor i likhet med arbeidsgruppen at vi har alternativer til det å gjennomføre full fredning. Tempoet i gjenoppbygging avhenger av hvilke tiltak som velges. Dersom målsettingen er en høyest mulig bestand fortest mulig der en kun legger til grunn bestandshensyn og økonomiske hensyn, ville en total fangststopp trolig være det beste.

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det også må tas hensyn til at hummerfiske er en viktig del av vår kystkultur, og som således har en verdi for svært mange utover det rent økonomiske. Det bør derfor også være en målsetting at det er mulig å holde åpent for et begrenset fiske i den perioden bestanden gjenoppbygges. Innenfor et 10-års perspektiv bør en ha en ambisjon om å øke indikatoren til et nivå på over 10 hummer per 100 teinedøgn.

4. ALTERNATIVE FORVALTNINGSSTRATEGIER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen ser for seg følgende tre alternative strategier for den fremtidige hummerforvaltningen:

1. Innføre full fredning samt utsetting av hummeryngel i en begrenset periode avløst av et strengt regulert fiske
2. Innføre full fredning i en begrenset periode avløst av et sterkt begrenset fiske
3. Revidere gjeldende forvaltningsregime for å redusere fangsten av hummer fra dagens nivå, for etter hvert å kunne øke fangstene i takt med økning i bestanden.

Arbeidsgruppens vurdering er at den beste løsningen for hummeren er de to første alternativene som innebærer en gjenoppbyggingsperiode med full fredning, og er således alternativet arbeidsgruppen anbefaler ut fra en ressursmessig vurdering. Arbeidsgruppen har likevel etter en helhetsvurdering anbefalt at det fortsatt skal være en begrenset adgang til å fiske hummer i Norge.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det velges en forvaltningsstrategi der en reviderer gjeldende forvaltningsregime for å redusere totaluttaket av hummer fra dagens nivå.

5. FREDNINGSTID/FANGSTID

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres felles fredningstid for hele landet fra 1. januar til 1. oktober kl 0800. Arbeidsgruppens forslag innebærer at fangstsesongen holdes uendret på kyststrekningen svenskegrensen til og med Sogn og Fjordane. For resten av landet innebærer forslaget en innstramning av gjeldende regler.

Arbeidsgruppen har forsøkt å foreta beregninger av effekten av ulike forvaltningsbestemmelser målt i antall hunner og fredningens varighet. Dersom det bare fiskes i oktober vil det også ha liten effekt på oppbygging av bestanden. Dette har sammenheng med at mesteparten av fisket foregår i oktober. Med fisketid kun i november vil bestanden øke mer effektivt. Simuleringene basert på fisketid kun i desember og full fredning er temmelig like, hvilket har sammenheng med at fisket i desember er begrenset sammenlignet med oktober og til dels også november. En må imidlertid forvente at slike simuleringer vil påvirkes av endringer i tillatt fangstperiode.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det bør fastsettes en felles fredningstid for hele landet. Fiskeridirektøren mener imidlertid at bestandssituasjonen for hummer, slik arbeidsgruppen beskriver denne, tilsier at fangstsesongen bør reduseres vesentlig i forhold til arbeidsgruppens forslag. Fiskeridirektøren vil derfor foreslå at fangstperioden begrenses til en måned. For at hummersesongen skal kunne strekke seg noe ut i november foreslås fangstperioden satt fra 10. oktober kl 0800 til 10. november.

6. REDSKAPSBEGRENSNING TEINER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at manntallsførte fiskere i fangstperioden gis anledning til å fiske med inntil 80 hummerteiner og at fritidsfiskere gis anledning til å fiske med inntil 10 hummerteiner.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk kan hummer bare fiskes med teiner. Det er imidlertid ingen begrensning i antall teiner en manntallsført fisker kan benytte i fisket etter hummer. For å sikre at effekten av redusert fangsttid ikke oppveies av økt bruk av antall teiner er det derfor viktig å sette et tak på antall teiner som kan benyttes i fisket etter hummer. Fiskeridirektøren er innforstått med at et øvre tak på 80 teiner kombinert med redusert fangsttid vil medføre et vesentlig fangsttap for de mest aktive fiskerne. På den annen side er det disse som på sikt trolig vil få størst uttelling for at bestanden bygges opp.

For personer som ikke står i fiskermanntallet er det etter saltvannsfiskeoven § 4a gitt en generell regel om at disse kan fiske med inntil 20 teiner. Fritidsfiskere kan i dag omsette fangst av hummer på samme måte som yrkesfiskere. Fiskeri- og kystdepartementet kan imidlertid med hjemmel i saltvannsfiskeovens § 4 forby omsetning av fangst fra fritidsfiskere og dessuten bestemme at antallet teiner skal være lavere enn 20.

Fiskeridirektøren er enig i at det er nødvendig å begrense antall teiner også for fritidsfiskere. Fiskeridirektøren finner det ikke hensiktsmessig å foreslå et generelt omsetningsforbud for disse, men vil foreslå at antallet teiner reduseres til et nivå som kan betraktes som fiske til eget bruk og at antallet derfor ikke bør settes høyere enn 5 teiner.

7. REDSKAPSBEGRENSNING ANDRE REDSKAPER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres forbud mot å fiske med bunngarn og teiner i 14 dager før hummerfisket starter. Arbeidsgruppen tilrår også at det innføres forbud mot fiske med ruser etter torsk og ål i perioden 1. juni- 1. oktober på kyststrekningen fra svenskegrensen til og med Møre og Romsdal.

Bakgrunnen for forslagene er å redusere fangst av ulovlig hummer i fredningstiden. Arbeidsgruppen foreslår imidlertid at forslagene ikke gjøres gjeldende for manntallsførte fiskere som driver fiske i næringsøyemed.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk er det forbudt å sette ut torskeruser i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane fylker i perioden fra 1. juni – 1. oktober kl. 0800. Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra forbudet for manntallsførte fiskere som skal fiske torsk i næringsøyemed. Forbudet mot bruk av torskeruser var opprinnelig gitt sammenfallende med fredningsperioden for hummer som for de tre fylkene tidligere var 1. juni – 1. oktober kl 0800. Bestemmelsen ble innført med formål om å redusere tilfeldig fangst av hummer i torskeruser som stod ute til fangsting i hummerfredningstiden.

Dersom all hummer fanget i fredningstiden hadde blitt sluppet tilbake i sjøen slik forskriften påbyr ville det isolert sett ikke vært nødvendig med denne type bestemmelser. Etter Fiskeridirektørens vurdering er det derfor en vanskelig avveining å fastsette denne type

reguleringer fordi slike forbud rammer unødige sterkt det store flertall av fiskere som etterlever vernereglene.

Arbeidsgruppens forslag om å utvide forbudet mot å sette torskeruser til også å omfatte resten av kyststrekningen synes som en fornuftig harmonisering av gjeldende bestemmelser. Fiskeridirektøren foreslår imidlertid at forbudet mot å bruke torskeruser utvides til å gjelde i perioden 1. mai frem til 10. november. Forslaget innebærer at mai måned og perioden 1. oktober frem hummerfiskets slutt 10. november inngår i forbudsperioden.

Når det gjelder forslaget om å forby bruk av ruser til fangst av ål vil dette ramme vesentlig mer enn gjeldende bestemmelser om forbud mot bruk av torskeruser. Bakgrunnen for dette er at det i denne tiden foregår et lovlig fiske etter ål for omsetning, i motsetning til fiske etter torsk som har sin sesong på høsten/vinteren. Arbeidsgruppen har foreslått at manntallsførte fiskere unntas fra forbudet. Fiske for omsetning av ål foregår imidlertid for en stor del av personer som ikke står oppført i fiskermanntallet. Et slikt forbud er opplyst å måtte medføre at det flere steder på kysten ikke vil være tilstrekkelige fangstkvanta til å kunne opprettholde fangstmottak av ål.

Fiskeridirektøren vil derfor ikke nå foreslå at det innføres et forbud mot å benytte åluser. Fiskeridirektøren vil ta initiativ til å få innført effektive skillerister i åluser som slipper inn ål, men som stenger hummer ute. Det er tidligere gjort slike forsøk, men disse må utvikles videre. Dersom det mot formodning skulle vise seg at det ikke er mulig å få til slike redskapsløsninger vil en måtte komme tilbake til spørsmålet. For øvrig vil behovet for regulering av ålefisket bli vurdert i løpet av kommende år.

Forslaget om å totalforby bruken av alle typer bunn garn og teiner 14 dager før hummerfisket starter for ikke-manntallsførte fiskere vil på samme måte redusere faren for ulovlig hummerfiske. Forbudet vil imidlertid ikke kunne forhindre den tilsvarende problemstilling den øvrige delen av året. Fiskeridirektøren finner det derfor ikke hensiktsmessig å innføre et slikt forbud.

8. DYPDEBEGRENSNING

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen foreslår at teiner må settes på minimum 25 meters dyp ved fiske i hummerfredningstiden på strekningen svenskegrensen til og med Vest-Agder, og tilsvarende på minimum 15 meter på strekningen Rogaland til og med Møre og Romsdal. Arbeidsgruppen foreslår at manntallsførte fiskere unntas fra bestemmelsen.

Fiskeridirektørens vurdering

Arbeidsgruppens forslag innebærer en skjerpelse i forhold til gjeldende regelverk. På strekningen mellom Varnes fyr på Lista og Rogaland gjelder det i dag ikke slike bestemmelser. I Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane gjelder bestemmelsen ikke dersom det er fluktåpninger på minst 80 mm i teinene. Etter gjeldende bestemmelser gjelder forskriftene også for manntallsførte fiskere, med mindre disse utøver fiske til omsetning og med merkeregistrert fartøy. I Møre og Romsdal er gjeldende bestemmelse satt til 10 meters dyp.

Fiskeridirektørens vurdering er at dersom teiner blir utstyrt med fluktåpninger og tilbakemeldinger fra oppsynet tilsier at disse bestemmelsene blir etterlevd bør fluktåpninger

over tid kunne erstatte kravet om minstedybder. Fiskeridirektøren vil likevel foreslå at det inntil videre blir innført dybdebegrensninger i samsvar med arbeidsgruppens tilrådning.

9. FLUKTÅPNINGER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres et definisjonsskille på hummerteiner og andre teiner. Teiner som skal brukes i fiske etter hummer skal ha 2 stk sirkulære fluktåpninger på minimum 60 mm slik at hummer under minstemål skal ha muligheten til selv å forlate teinen. Teiner som skal brukes i hummerfredningstiden skal ha montert en sirkulær fluktåpning på minimum 80 mm slik at også voksen hummer skal kunne forlate teinen. Kravet til fluktåpninger i teiner skal gjelde både fritidsfiskere og yrkesfiskere.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren støtter arbeidsgruppens forslag.

Fiskeridirektøren ser det slik at tilrådingen om et definisjonsskille mellom hummerteiner og andre teiner vil redusere fangst av hummer under minstemål i fangstsesongen og redusere fangst av hummer i krabbefisket utenom fangstsesongen. Dette vil også være et praktisk og gjennomførbart tiltak som det vil være enkelt å håndtere både for den enkelte utøver og for fiskerioppsynet. Bestemmelsen om fluktåpninger for hummer i krabbeteiner er allerede innført i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane som en ordning for fritidsfiskere som ønsker å sette ut krabbeteiner i fredningstiden på grunnere vann enn 15 meter. Ved at ordningen med fluktåpninger nå foreslås gjort gjeldende uavhengig av fangstdybde og uavhengig av hvem som har satt ut teinen vil bestemmelsen også bli mye enklere å håndtere for fiskerioppsynet. Redskapsimportører har fremholdt at det heller ikke vil være vanskelig å fremskaffe slike redskaper til butikkutsalgene. For fiskere som allerede har anskaffet teiner uten fluktåpninger antas det at det heller ikke vil være særlige problemer med å bygge disse om. Fiskeridirektoratet er imidlertid interessert i tilbakemeldinger til dette, slik at eventuelle overgangsordninger kan bygges inn i regelverket.

10. MÅLING AV HUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen foreslår at minstemål bør være basert på ryggskjoldlengde (carapaxlengden) og ikke totallengde.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk kan hummer måles både etter totallengde eller ryggskjoldlengde (carapaxlengden). Totallengden måles fra spissen av pannehornet til den bakre kant av midterste svømmelapp. Ryggskjoldlengden måles fra bakerste ende av øyehulen til bakerste kant av ryggskjoldet målt midt oppe på ryggen.

Fiskeridirektøren vurderer det slik at det skal noe opplæring til for å måle minstemål for hummer etter ryggskjoldlengde. For fiskere som omsetter fangsten gjennom godkjent salgslag er dette neppe noe problem. For hobbyfiskere kan det derimot være fornuftig at disse fortsatt kan måle hummer etter totallengde for å unngå at hummer under minstemål beholdes fordi målemetoden misforstås eller blir for vanskelig. Fiskeridirektøren foreslår derfor at begge målemetodene opprettholdes.

11. MINSTEMÅL

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen foreslår at minstemålet settes til 88 mm ryggskjoldlengde for hele landet. I rapporten heter det at 88 mm ryggskjoldlengde finnes på hummer mellom 24,0 og 25,5 cm.

Fiskeridirektørens vurdering

Etter gjeldende regelverk er minstemålet for hummer 24 cm på kyststrekningen svenskegrensen til og med Vest-Agder. Resten av landet har et minstemål på 25 cm. Forslaget innebærer at minstemålet på kyststrekningen svenskegrensen til og med Vest-Agder økes med ca. en centimeter og at minstemålet for resten av landet beholdes uendret.

Fiskeridirektøren er enig i at det fastsettes et felles minstemål for hele landet.

Fiskeridirektøren foreslår at minstemålet settes til minimum 25 cm total lengde eller minimum 90 mm ryggskjoldlengde, som er de tilsvarende lengdeparametrene som benyttes i Danmark.

12. MAKSIMALMÅL

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det i tillegg til et minstemål også settes et maksimalmål for hummer. Maksimalmålet foreslås satt til 115 mm ryggskjoldlengde som tilsvarer en hummer på ca. 32 cm eller vekt på ca. 1 kg. Forslaget innebærer at hummer som fanges over denne størrelsen skal slippes tilbake i sjøen. Arbeidsgruppens tilrådning om å innføre et maksimalmål er begrunnet med ønske om å bevare de store hunnene fordi disse har flere egg og sannsynligvis er opphav til mer livskraftige larver enn mindre hunner.

Fiskeridirektørens vurdering

Rapporten viser til at fra 1967 og frem til i dag har Havforskningsinstituttet registrert størrelse og vekt på om lag 60 000 hummer fanget i Norge. Av disse er kun 1200 (2 prosent) større enn 32 cm.

Effekten av å innføre et maksimalmål vil derfor være nokså begrenset dersom det også innføres et forbud mot rognhummer. Fiskeridirektøren finner det derfor ikke hensiktsmessig å foreslå et slikt forbud. I vurderingen er det også tatt hensyn til problemer knyttet opp til håndhevingen av et slikt forbud.

13. VERN AV ROGNHUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres forbud mot landing av rognhummer og en frivillig ordning med V-merking av rognhummer. Det anbefales at omsetning av rognhummer og landing og omsetning av V-merkede hummer forbyes.

Fiskeridirektørens vurdering

I rapporten heter det at et forbud mot ilandføring av rognhummer antas å være kurant å argumentere for ut fra biologiske forhold. Sammenhengen mellom å sette ut igjen hummer med rogn og oppbygging av bestanden er enkel å akseptere og formidle, og antas å kunne bli et effektivt virkemiddel. Fiskeridirektøren er godt fornøyd med at arbeidsgruppen har valgt å legge frem dette forslaget som antas å få klar positiv innvirkning på bestanden.

Fiskeridirektøren støtter derfor forslaget

Fiskeridirektøren er imidlertid usikker på virkningen av den foreslåtte ordningen med frivillig v-merking av rognhummer kombinert med et forbud mot landing og omsetning av v-merket hummer og vil derfor ikke gå inn for dette forslaget.

14. OPPBEVARING OG OMSETNING AV HUMMER I FREDNINGSTIDEN

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår at det innføres forbud mot å oppbevare hummer i sjøen i fredningstiden.

Forslaget er tidligere fremmet gjennom arbeidet med forenkling reglene for utøvelse av fiske i 2004. I forslaget fra 2004 heter det ”i fredningstiden er det forbudt å oppbevare hummer i sjøen. Hummer som ved inngangen til fredningsperioden er innmeldt og registrert av salgslagene for omsetning kan likevel oppbevares i sjøen inntil slik omsetning kan skje. Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til å oppbevare hummer i sjøen til godkjent kjøper.”

Begrunnelsen for forslaget var at et slikt forbud vil gjøre det vanskeligere å fange hummer i fredningstiden, samtidig som det vil lette oppsynsarbeidet.

Forslaget forutsetter at all hummer som skal oppbevares levende i sjøen i fredningstiden er registrert før fredningen inntreffer. Skagerrakfisk S/L foreslo til høringen i 2004 at salgslagene kunne administrere en slik ordning.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig i arbeidsgruppens forslag.

15. IMPORT AV LEVENDE HUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen anbefaler at det innføres forbud mot innførsel av levende amerikansk hummer til Norge, men at det fortsatt skal være adgang til å innføre levende europeisk hummer.

Fiskeridirektørens vurdering

Det importeres i dag levende amerikansk hummer til Norge for konsum. Dagens import av levende hummer stiller krav om veterinærattest og det er forbud mot utsetting av amerikansk hummer i sjø. Til tross for slik regulering forekommer det ”rømming” av levende amerikansk hummer ut i norske farvann.

Amerikansk hummer ble første gang oppdaget i 1999 i norske farvann og har senere dukket opp med jevne mellomrom. I følge Havforskningsinstituttet er det dokumentert at amerikansk hummer kan overføre sykdommer og parasitter som ikke finnes naturlig hos den europeiske hummeren. På sikt vil dette kunne bidra til å utkonkurrere den europeiske hummeren.

Begrunnelsen for et importforbud vil derfor være hensynet til miljø, dvs. beskyttelse av lokal biodiversitet. Fiskeridirektøren vil derfor undersøke muligheten for å få i stand et slikt forbud.

16. BEVARINGSOMRÅDER FOR HUMMER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen konstaterer at bevaringsområder ser ut til å være et populært tiltak, forutsatt at de blir etablert i samråd med lokalbefolkningen og fiskerne i området.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren deler arbeidsgruppens vurdering om at bevaringsområder for hummer vil kunne være et positivt bidrag til å styrke hummerbestanden innenfor avgrensede områder. Fiskeridirektørens erfaring med de fire bevaringsområdene for hummer som ble etablert i kommunene Arendal, Risør, Nøtterøy og Hvaler, ser ut til at slike bevaringsområder er hensiktsmessige tiltak som blir godt mottatt, forutsatt at de blir etablert i samråd med den enkelte kommune og i samråd med fritidsfiskerne og yrkesfiskerne som benytter seg av området.

I forbindelse med forslag til ny havressurslov har Fiskeridirektøren foreslått at muligheten til å etablere marine verneområder i sjøen blir styrket. Videre har Fiskeridirektoratet foreslått at Fiskeridirektoratets regionkontorer skal få delegert myndighet til å utarbeide og fastsette lokale reguleringer i større utstrekning enn i dag. Det bør derfor stimuleres til at det kan tas lokale initiativ til å etablere nye bevaringsområder for hummer langs kysten.

17. OPPSYN OG HÅNDHEVING

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen redegjør for utfordringer for oppsynet og håndheving av reguleringsbestemmelsen og ber Fiskeridirektoratet styrke oppsynet med hummerfisket.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren er enig med arbeidsgruppen i at det er behov for en sterk kontrollinnsats dersom en skal begrense faren for ulovlig fiske etter hummer. For Fiskeridirektoratet har oppsyn og håndheving av ulovlig fiske etter hummer i lang tid vært en prioritert oppgave. Dette har sammenheng med den biologiske status til hummer og at den har et særskilt behov for vern. Det er imidlertid slik at selv om hummer har vært prioritert både gjennom kontroll og håndheving er dette også situasjonen for mange av de øvrige kontrolloppgaver som Fiskeridirektoratet har. Det er derfor ikke overraskende at det samtidig blir etterlyst et ønske om styrket kontroll.

Fiskerimyndighetene har tidligere blitt kritisert av de lokale fiskerlagene, særlig langs Skagerrakkysten, for manglende oppsyn og kontroll. Tidligere var fiskerioppsynet organisert med bl.a lokale oppsynsmenn. Fiskerimyndighetene hadde imidlertid blandende erfaringer med denne formen for oppsyn, og ordningen ble avvirket. Frem til høsten 2006 var oppsynsvirksomheten på Skagerrakkysten begrenset, men etter at indre kystvakt har satt inn sitt nye fartøy "KV Nornen" er overvåkingen av disse områdene blitt betydelig styrket. Tilsvarende skip blir også satt inn langs resten av kysten, slik at indre kystvakt gradvis får større kapasitet. I fiskerioppsynet fra svenskegrensen til og med Trøndelag benyttes også Fiskeridirektoratets oppsynsbåt "Munin".

Det er imidlertid nesten selvsagt slik at Fiskeridirektøren sett fra sitt ståsted kunne ønsket enda bedre kontrollordninger. Det kan imidlertid ikke være tvil om at det totalt sett i samfunnet er sterk fokus rettet mot ulovlig hummerfiske både fra fiskerimyndighetene, kystvakten, politi, oppsynstjeneste utført av andre sektormyndigheter, påtalemyndighet, miljøorganisasjoner og fra fiskernes egne og andre interesseorganisasjoner. Fiskeridirektøren ser det derfor som viktig at det også i fremtiden bygges brede relasjoner ikke minst for å fremme holdningsskapende arbeid og forståelse for behovet for vern. I det daglige arbeidet med å utøve kontroll på sjøen vil Fiskeridirektøren videreføre det gode samarbeidet med kystvakten og lokalt politi.

Hensynet til håndheving har også vært en viktig premisse for Fiskeridirektørens forslag til reguleringer. Det er viktig at reguleringer som innføres kan få størst mulig legitimitet og at disse har en bredest mulig forankring. Bestemmelser om likt minstemål og lik fredningstid er eksempler på dette. De mange positive tilbakemeldingene Fiskeridirektøren har mottatt på arbeidsgruppens forslag om å innføre vern av rognhummer gir også forhåpning om at disse bestemmelsene vil bli etterlevd av de aller fleste på linje med gjeldende bestemmelser om vern av hummer under minstemål. Fiskeridirektøren har derfor god tro på at det er mulig å få til et felles løft for hummerbestanden langs norskekysten. Fiskeridirektøren vil fortsette informasjonsarbeidet om forvaltning av hummer rettet mot de ulike brukere og interessenter.

18. ADGANGSBEGRENSNING

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen mener at bestandssituasjonen nå tilsier at spørsmålet om adgangsbegrensning i hummerfisket må belyses som ett av flere forvaltningstiltak

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren finner det ikke hensiktsmessig å foreslå en adgangsbegrensning i hummerfisket.

19. MERKE- OG REGISTRERINGSORDNINGER

Arbeidsgruppens tilrådning

Arbeidsgruppen tilrår innført merke- og registreringsordninger i fisket etter hummer. Arbeidsgruppen fremhever at slike ordninger kan gi bedre oversikt over den samlede deltakelsen, fangsten og innsatsen i hummerfisket. Arbeidsgruppen ønsker dessuten at en utredning av en registreringsordning også drøfter muligheten for å registrere bifangst av hummer i det ordinære krabbefisket.

Fiskeridirektørens vurdering

Fiskeridirektøren ber om at høringsinstansene også gir tilbakemelding til disse forslagene.

Med hilsen

Peter Gullestad

Aksel Eikemo

